

d. i. *im ersten J.*; nach ÇAT. Br. 7,2,26 und MANDU. zu VS. 12,75 *im Frühling, in der Regenzeit, im Herbst.*

2. त्रियुग (wie eben) adj. als Beiw. von Kṛshṇa *in drei Juga zur Erscheinung kommend* MBH. 12,504. BHĀG. P. 3,24,26. 5,18,35. 7,9,38. त्रियुगी — वामुदेवधनंशयो MBH. 3,8280.

त्रियूक m. ein kastanienbraunes Pferd H. 1249. — Wohl ein Fremdwort in indischem Gewande; vgl. उकनाक, उराक, कियक, कोकाक, खुझक, खोजक, वोझाक, सेराक, क्लाक.

त्रियोजन s. u. योजन.

त्रिय्यच = त्र्यच = तृच KĀTJ. 34,1.

त्रिरत्न (त्रि + रत्न) n. die drei Kleinode: Buddha, das Gesetz und die Versammlung BURN. Intr. 221.

त्रिरश्मि s. u. अश्मि.

त्रिरसक (त्रि + रस) n. ein berauschesendes Getränk (einen dreifachen Geschmack habend) ÇIÇ. 10,12 in SĪH. D. 66,1; die Calc. Ausg. liest त्रिसरक, welches der Schol. durch त्रयाणो सरकाणो समाहारः, त्रिवारमधुपानम् erklärt.

1. त्रिरात्रं (त्रि + रात्रि) n. ein Zeitraum von drei Nächten d. i. Tagen ÇAT. Br. 4,3,8,1. 14,9,2. KĀTJ. ÇR. 25,11,16. KAUC. 139. ०त्रम् adv. drei Tage lang KĀTJ. ÇR. 4,10,16. 11,3. 19,1,21. ĀÇV. GRHJ. 1,8. त्रिरात्रमत्तारलवणाशिनः स्युः 4,4. M. 4,119. 5,76. 80. 81. 11,132. 166. N. 9,7. 10. R. GORR. 1,170,1. त्रिरात्रात् nach drei Tagen M. 5,67. 71. त्रिरात्रेण dass. 88. 101. त्रिरात्रैरेव च त्रिभिः 64.

2. त्रिरात्रं (wie eben) 1) adj. drei Tage dauernd ÇAT. Br. 13,4,2,1. ÇĀNKH. ÇR. 14,8,2. 16,1,2. — 2) m. eine dreitägige Feter (vgl. त्र्यक): गर्गो ÇĀNKH. ÇR. 16,22,2. अश्व० 3. LĀTJ. 2,12,6. वैद० 2,4,7,8. KĀTJ. ÇR. 13,4,5. PAÑĀV. Br. 10,5. 20,14.

त्रिरूप (त्रि + रूप) adj. dreifarbig: अश्व ÇAT. Br. 13,4,2,4. गो 4,5,8,2. KĀTJ. ÇR. 13,4,16. 20,1,29. — Vgl. त्रैव्य.

त्रिरेख (त्रि + रेखा) m. Muschel H. 1205.

त्रिलवण (त्रि + ल०) n. die drei Salze (s. त्रिपटु) RĀGĀN. im ÇKDR. NIGH. Pa.

त्रिलिङ्ग (त्रि + लिङ्ग) 1) adj. a) die drei Guṇa besitzend BHĀG. P. 3,20,13. — b) dreigeschlechtig, oft so v. a. adjectivisch AK. 3,4,205. TRIK. 3,3,392. MED. j. 72. — 2) die Sanskrit-Form von Telinga (nach drei Liṅga so benannt) LI. I, Anh. LV. WASSILJEW 53.

त्रिलिङ्गक (wie eben) adj. = त्रिलिङ्ग 1, b AK. 3,4,8,31.

त्रिलिङ्गी (wie eben) f. die drei grammatischen Geschlechter, loc. so v. a. trium generum TRIK. 3,3,344. 3,22.

त्रिलोक (त्रि + लोक) 1) wohl n. im sg. die drei Welten: der Himmel, der Luftraum und die Erde oder der Himmel, die Erde und die Unterwelt: ०लोके MBH. 13,1505. HARIV. 11303. ०लोकेषु R. 3,52,22. m. sg. die Bewohner der Dreiwelt BHĀG. P. 3,2,13. ०रती महिमा हि वसिष्ठाः VIKR. 5. ०नाथ Bein. Indra's RAGH. 3,45. Çiva's KUMĀRAS. 5,77. त्रिलोकेश desgl. MBH. 14,207. ÇIV. Bein. der Sonne ÇABDĀ. im ÇKDR. त्रिलोकात्मन् Bein. Çiva's ÇIV. — 2) f. ई dass. VOP. 6,53. RAGH. ed. Calc. 7,32. BHĀG. P. 1,5,7. 13,11. 2,2,23. 3,11,22. RĀGĀ-TAR. 1,43. PRAB. 52,10. ०नाथ Bein. Vishṇu's ÇĀNTIC. 4,22. — Vgl. त्रैलोक्य.

III. Theil.

त्रिलोचन (त्रि + लो०) 1) adj. subst. dreifügig, Beiw. und Bein. Çiva's AK. 1,1,2,28. 3,4,22,137. DRAṆAVINDĀP. und KAIVALJOP. in Ind. St. 2,3,11. R. 1,75,17. RAGH. 3,66. KUMĀRAS. 3,66. 5,72. RĀGĀ-TAR. 7,61. ÇIV. — 2) m. N. pr. verschiedener Männer: eines Grammatikers (vgl. ०दास) H. 3, Sch. eines Fürsten (mit dem vollen Namen ०पाल) RĀGĀ-TAR. 7,47. fgg. KSHITĪÇĀV. 7,15. eines Poeten Verz. d. Oxf. H. 124, a. — 3) f. अा a) ein untrennes Weib H. Ç. 111. — b) N. pr. einer Göttin BRAHMA-P. in Verz. d. Oxf. H. 19, a, 33. bei den Buddhisten TRIK. 4,1, 19. — 4) f. ई Bein. der Durgā ÇKDR. nach einem Purāṇa.

त्रिलोचनतीर्थ (त्रि० + ती०) n. N. eines Tīrtha KAPILA-S. in Verz. d. Oxf. H. 77, b.

त्रिलोचनदास (त्रि० + दास) m. N. pr. eines Grammatikers COLBER. Misc. Ess. II, 45. 57, N. Verz. d. B. H. No. 777. Ind. St. 4, 173.

त्रिलोचनेश्वरतीर्थ (त्रिलोचन - ईश्वर + तीर्थ) n. N. eines Tīrtha ÇIVA-P. in Verz. d. Oxf. H. 66, b, 26.

त्रिलोक s. u. त्रिलोक.

त्रिलोकक (त्रि + लोक) n. die drei Metalle: Gold, Silber und Kupfer RĀGĀN. im ÇKDR.

त्रिलोक (wie eben) adj. f. ई aus drei Metallen (Gold, Silber und Kupfer) gemacht: मुद्रा TANTRAS. im ÇKDR. त्रिलोकी Verz. d. Oxf. H. 93, a.

त्रिलोक m. N. pr. eines Mannes RĀGĀ-TAR. 8, 1634. 1709. 2497.

त्रिलोकेन m. desgl. RĀGĀ-TAR. 7, 1849.

त्रिवत्सं (त्रि + वत्स) adj. dreijährig, vom Rinde: त्रिवत्सस्य त्रिवत्सा च VS. 18,26. 14,10. 28,27. साण्ड KĀTJ. ÇR. 22,3,40. PAÑĀV. Br. 16, 13. 18,9. 21,14. त्रिवत्सः साण्ड इति बहुत्रिवत्सस्य ज्ञानपदी त्रिवत्स इति, यो वा तिस्रो धयेत् त्रिवर्षो वैव स्यात् LĀTJ. 8,3,9. fgg.

त्रिवत् (von त्रि) adj. das Wort त्रि enthaltend P. 6,1,176. VĀRT. 2. 8,2,15. Sch. TS. 2,4,44,2.

त्रिवयस् und त्रिवयथ s. u. वयस् und वयथ.

त्रिवर्ग (त्रि + वर्ग) m. eine Zusammenstellung von drei Dingen, Stoffen u. s. w. KĀTJ. ÇR. 8,6,11. LĀTJ. 4,12,9. द्वा त्रिवर्गं मधुरं च कृत्स्नम् (s. मधुवर्ग) SUÇR. 2,449,8. = त्रिफला und कटुत्रिक (vgl. त्रिकटु) MED. g. 35. = धर्म, काम und अर्थ Tugend, Vergnügen und Nutzen (vgl. त्रिगुण) AK. 2,7,57. H. 1382. MED. M. 2,224. 7,27. JĀGĀN. 1,74. MBH. 1, 6844. 13,2028. fg. HARIV. 4135. 11421. R. 1,6,5. KUMĀRAS. 5,38. KATHĪS. 24,151. BHĀG. P. 2,8,21. 8,16,11. MĀRK. P. 21,71.76. 34,10. = तप, स्थान und वृद्धि Verlust, status quo und Gewinn AK. 2,8,4,19. MED. MBH. 12,2664. = सत्त्व, रजस् und तमस् (s. त्रिगुण) MED. die drei oberen Kasten MBH. 13, 6464. 6605. = सुनोति gutes Benehmen ÇABDĀR. im ÇKDR.

1. त्रिवर्ण (त्रि + वर्ण) n. drei Farben: त्रिवर्णकृत् m. Chamäleon NIGH. Pa.

2. त्रिवर्ण (wie eben) adj. dreifarbig ÇĀNKH. GRHJ. 3,11.

त्रिवर्णक (wie eben) 1) eine best. Pflanze, = गोलुर्क, m. H. an. 4, 14. n. MED. k. 192. — 2) n. die drei Myrobalanen (s. त्रिफला) H. an. MED. viell. SUÇR. 1,161,5. — 3) n. die drei scharfen Stoffe (s. त्रिकटु) H. an. MED.

त्रिवर्तु (त्रि + वर्तु) adj. dreifach: स त्रिधातुं शर्षां शर्म यंसत्रिवर्तुं ज्यो-